

نویسنده: جفری دی ساکس «Jeffrey D. Sachs».
منبع و تاریخ نشر: انتی وار «2025-03-12».
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل».

مذاکره برای صلح پایدار در اوکراین

Negotiating a Lasting Peace in Ukraine

زمان دیپلماسی فرا رسیده است که امنیت جمعی را برای اروپا، اوکراین و روسیه به ارمغان می آورد

The time has arrived for diplomacy that brings collective security to Europe, Ukraine, and Russia.

یک سرباز اوکراینی از تیپ مکانیزه 24، در حین تمرین آموزشی در یک مکان نامشخص در منطقه شرقی اوکراین در 4 مارس 2025، در بحبوحه تهاجم روسیه به اوکراین، با کیسه های شن پوشیده شده با توری استتار به عنوان دود در نزدیکی موقعیت می گیرد (عکس از تتیانا جفارووا / خبرگزاری فرانسه از طریق گتی ایماژ)

در مورد چگونگی برقراری صلح پایدار در اوکراین نباید شک داشت. در آوریل 2022، روسیه و اوکراین در استانه امضای توافقنامه صلح در استانبول بودند و دولت ترکیه به عنوان میانجی عمل می کرد. ایالات متحده و بریتانیا با اوکراین از امضای این توافق نامه

صحبت کردند و صدها هزار اوکراینی از آن زمان جان خود را از دست داده یا به شدت مجروح شده اند. با این حال، چارچوب فرآیند استانبول هنوز اساس صلح امروز را فراهم می کند.

پیش نویس توافقنامه صلح (مورخ 15 آوریل 2022) و بیانیه استانبول (مورخ 29 مارس 2022) که بر اساس آن تنظیم شده بود، راهی معقول و مستقیم برای پایان دادن به درگیری ارائه کرد. درست است که سه سال پس از قطع مذاکرات اوکراین، که در طی آن اوکراین متحمل خسارات بزرگی شده است، اوکراین در نهایت اراضی بیشتری را نسبت به آوریل 2022 واگذار خواهد کرد - با این حال، به موارد ضروری دست خواهد یافت: حاکمیت، ترتیبات امنیتی بین المللی و صلح.

در مذاکرات 2022، موضوعات مورد توافق، بی طرفی دائمی اوکراین و تضمین امنیت بین المللی برای اوکراین بود. تصمیم نهایی مناطق مورد مناقشه در طول زمان بر اساس مذاکرات بین طرفین تعیین می شد که طی آن هر دو طرف متعهد شدند که از توسل به زور برای تغییر مرزها خودداری کنند. با توجه به واقعیت های کنونی، اوکراین کریمه و بخش هایی از جنوب و شرق اوکراین را واگذار خواهد کرد که منعکس کننده نتایج میدان جنگ در سه سال گذشته است.

چنین توافقی تقریباً بلافاصله می تواند امضا شود و در واقع احتمالاً در ماه های آینده امضا خواهد شد. از آنجایی که ایالات متحده دیگر نمی خواهد جنگی را که در آن اوکراین تلفات، ویرانی و از دست دادن قلمرو بیشتری متحمل می شود، تضمین کند، زلنسکی می داند که زمان مذاکره فرا رسیده است. دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا در سخنرانی خود در کنگره به نقل از زلنسکی گفت: «اوکراین آماده است تا در اسرع وقت پای میز مذاکره بیاید تا صلح پایدار را نزدیکتر کند». مسائل معلق در آوریل 2022 شامل ویژگی های تضمین های امنیتی برای اوکراین و مرزهای بازنگری شده اوکراین و روسیه بود. موضوع اصلی در مورد تضمین ها، نقش روسیه به عنوان ضامن مشترک توافق بود. اوکراین اصرار داشت که ضامن های غربی باید بتوانند با یا بدون رضایت روسیه عمل کنند تا به روسیه برسر امنیت اوکراین حق وتو ندهند. روسیه به دنبال اجتناب از وضعیتی بود که در آن اوکراین و ضامن های غربی آن توافق را دستکاری می کردند تا نیروی تازه علیه روسیه را توجیه کنند. هر دو طرف یک نکته دارند.

به نظر من بهترین راه حل این است که تضمین های امنیتی را تحت اختیار شورای امنیت سازمان ملل قرار دهیم. این بدان معناست که ایالات متحده، چین، روسیه، بریتانیا و فرانسه به همراه سایر اعضای شورای امنیت سازمان ملل متحد ضامن خواهند بود. این ضمانت های امنیتی را در معرض نظارت جهانی قرار میدهد. یله، روسیه می تواند قطعنامه بعدی شورای امنیت سازمان ملل متحد در مورد اوکراین را وتو کند، اما اگر روسیه خودسرانه برخلاف میل سایر اعضای سازمان ملل متحد عمل کند، با ظلم چین و جهان مواجه خواهد شد.

در مورد چیدمان نهایی مرزها، پیشینه‌ای بسیار مهم است. قبل از سرنگونی خشونت‌آمیز ویکتور یانوکوویچ، رئیس‌جمهور اوکراین در فوریه 2014، روسیه هیچ درخواست ارضی در قبال اوکراین نداشت. یانوکوویچ طرفدار بی‌طرفی برای اوکراین بود، با عضویت در ناتو مخالفت کرد و با روسیه در مورد اجاره 20 ساله پایگاه دریایی روسیه در سواستوپل، کریمه، محل استقرار ناوگان دریای سیاه روسیه از سال 1783، مذاکره کرد. پایگاه از سقوط به دست ناتو طی سال‌های 2014 تا 2021، روسیه برای ضمیمه کردن سرزمین‌های دیگر اوکراین تلاش نکرد. روسیه خواستار خودمختاری سیاسی مناطق قومی روسیه در شرق اوکراین (دونتسک و لوهانسک) شد که بلافاصله پس از سرنگونی یانوکوویچ از کیف جدا شدند.

توافقنامه مینسک 2 برای اجرای خودمختاری بود. چارچوب مینسک تا حدی از خودمختاری منطقه آلمان قومی تیروول جنوبی در ایتالیا الهام گرفته شد. آنگلا مرکل صدراعظم آلمان تجربه تیروول جنوبی را می‌دانست و آن را پیشینه‌ای برای خودمختاری مشابه در دونباس می‌دانست. متأسفانه اوکراین به شدت در برابر خودمختاری دونباس مقاومت کرد و ایالات متحده از اوکراین در رد خودمختاری حمایت کرد. آلمان و فرانسه که ظاهراً ضامن مینسک 2 بودند، در حالی که این توافق توسط اوکراین و ایالات متحده کنار گذاشته شد، در سکوت ایستادند.

پس از شش سالی که مینسک 2 اجرا نشد و در طی آن ارتش اوکراین مسلح ایالات متحده به گلوله باران دونباس در تلاش برای تسلیم و بازپس‌گیری استان‌های جدا شده ادامه داد، روسیه در 21 فوریه 2022 دونتسک و لوهانسک را به عنوان کشورهای مستقل به رسمیت شناخت. وضعیت دونتسک و لوهانسک در روند استانبول هنوز نهایی می‌شد. شاید بازگشت به Minsk II و اجرای واقعی آن توسط اوکراین (به رسمیت شناختن خودمختاری دو منطقه در قانون اساسی اوکراین) در نهایت مورد توافق قرار می‌گرفت. وقتی اوکراین از میز مذاکره کنار رفت، متأسفانه، موضوع بحث برانگیز بود. چند ماه بعد، در 30 سپتامبر 2022، روسیه این دو استان و همچنین دو استان دیگر، خرسون و زاپوریژیا را ضمیمه کرد.

درس غم‌انگیز این است. از دست دادن اراضی اوکراین به طور کامل جلوگیری می‌شد مگر به دلیل کودتای خشونت‌آمیزی که یانوکوویچ را سرنگون کرد و رژیم مورد حمایت ایالات متحده را وارد کرد که قصد عضویت در ناتو را داشت.

اگر ایالات متحده اوکراین را برای اجرای توافقنامه مینسک 2 تحت حمایت شورای امنیت سازمان ملل متحد تحت فشار قرار می‌داد، می‌توانست از دست دادن قلمرو در شرق اوکراین جلوگیری شود. احتمالاً تا آوریل 2022 در فرآیند استانبول از دست دادن قلمرو در شرق اوکراین جلوگیری می‌شد، اما ایالات متحده مانع از توافق صلح شد.

اکنون پس از 11 سال جنگ پس از سرنگونی یانوکویچ و در نتیجه تلفات اوکراین در میدان نبرد، اوکراین در مذاکرات آتی کریمه و سایر مناطق شرق و جنوب اوکراین را واگذار خواهد کرد. اروپا منافع دیگری دارد که باید با روسیه در مورد آنها مذاکره کند، به ویژه امنیت برای کشورهای بالتیک و به طور کلی تر ترتیبات امنیتی اروپا و روسیه. کشورهای بالتیک با توجه به تاریخچه خود، کاملاً در برابر روسیه احساس آسیب پذیری می کنند، اما آنها همچنین با جریانی از اقدامات سرکوبگرانه علیه شهروندان روس خود، از جمله اقداماتی برای سرکوب استفاده از زبان روسی و اقداماتی برای قطع روابط شهروندان خود با کلیسای ارتدکس روسیه، به شدت و غیرضروری به آسیب پذیری خود می افزایند. رهبران کشورهای بالتیک نیز به طور تحریک آمیزی درگیر لفاظی های قابل توجه روسوفوبیک هستند.

روس های قومی حدود 25 درصد از جمعیت استونی و لتونی و حدود 5 درصد در لیتوانی را تشکیل می دهند. امنیت برای کشورهای بالتیک باید از طریق اقدامات تقویت کننده امنیت انجام شود، از جمله احترام به حقوق اقلیت های جمعیت های قومی روسیه، و با خودداری از لفاظی های سخت گیرانه

. زمان دیپلماسی فرا رسیده است که امنیت جمعی را برای اروپا، اوکراین و روسیه به ارمغان می آورد. اروپا باید گفتگوهای مستقیم با روسیه را آغاز کند و باید روسیه و اوکراین را به امضای توافقنامه صلح بر اساس بیانیه 29 مارس استانبول و پیش نویس توافقنامه صلح 15 آوریل 2022 تشویق کند. صلح در اوکراین باید با ایجاد یک سیستم جدید امنیت جمعی برای تمام اروپا، از بریتانیا تا اورال، و در واقع فراتر از آن، ایجاد شود.

سطری چند در مورد نویسنده این مقاله

جفری دی. ساکس، استاد دانشگاه و مدیر مرکز توسعه پایدار در دانشگاه کلمبیا است، جایی که او مؤسسه زمین را از سال 2002 تا 2016 مدیریت کرد. او همچنین رئیس شبکه راه حل های توسعه پایدار سازمان ملل و کمیسر کمیسیون توسعه باند پهن سازمان ملل است. او مشاور سه دبیر کل سازمان ملل بوده است و در حال حاضر به عنوان مدافع توسعه توسعه پایدار در زمان دبیرکل آنتونیو گوترش فعالیت می کند. ساکس نویسنده اخیراً یک سیاست خارجی جدید: فراتر از استثناگرایی آمریکایی (2020) است. کتاب های دیگر عبارتند از: ساختن اقتصاد جدید آمریکا: هوشمند، منصفانه و پایدار (2017)، و عصر توسعه پایدار، (2015) با بان کی مون.

با تقدیم احترامات «2025-03-25»
.....